

De Minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media,
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag

Utrecht, 12 januari 2021

KNMG
Mercatorlaan 1200
Postbus 20051
3502 LB Utrecht

088 - 440 42 00

directiesecretariaat@fed.knmg.nl

Bijlagen : geen

Referentie

RH/SNo

Onderwerp

Internetconsultatie Wetsvoorstel invoering leerrecht

Geachte heer, mevrouw,

Artsenfederatie KNMG heeft begrip voor het streven van de overheid om de wettelijke basis voor het leerrecht te verankeren en te versterken. Het gaat daarbij om het recht van iedere jongere (van kwetsbaar tot hoogbegaafd) op zo volledig mogelijke ontplooiing van zijn persoonlijkheid, talenten, en geestelijke en lichamelijke vermogens. Daartoe wordt in het wetsvoorstel voorgesteld om de gronden waarop een vrijstelling van de leerplicht kan worden verleend te beperken. Daarnaast wordt voorgesteld om onnodige belemmeringen in het samenspel van het onderwijs en de jeugdgezondheidszorg te voorkomen.

Een van die voorstellen betreft de wijziging van het huidige artikel 7 Leerplichtwet, zodanig dat de "verklaring over de mogelijkheid van een jongere tot ontplooiing van zijn persoonlijkheid, talenten en geestelijke en lichamelijke vermogens" voortaan door een "behandelend arts" mag worden afgegeven. Daartoe wordt voorgesteld om de woorden "- niet zijnde de behandelende arts -" uit artikel 7 Leerplichtwet te schrappen.

Art. 7 Leerplichtwet:

*"Een beroep op vrijstelling op grond van artikel 5 onder a kan slechts worden gedaan, indien bij de kennisgeving een verklaring van een door burgemeester en wethouders van de gemeente waar de jongere als ingezetene met een adres in de basisregistratie personen is ingeschreven, aangewezen arts - **niet zijnde de behandelende arts** - of van een door hen aangewezen academisch gevormde of daarmee bij ministeriële regeling gelijkgestelde pedagoog of psycholoog is overgelegd, waaruit blijkt, dat deze de jongere niet geschikt achten om tot een school onderscheidenlijk een instelling te worden toegelaten. Deze verklaring mag niet ouder zijn dan drie maanden."*

Dit voorstel is een van de drie kernpunten die het wetsvoorstel regelt, zoals blijkt uit de Memorie van Toelichting (pag. 2):

"De verklaring over de ontplooiingsmogelijkheden van de jongere vervangt de huidige verklaring van geschiktheid om tot een school onderscheidenlijk een instelling te worden toegelaten. De verklaring over

de ontplooiingsmogelijkheden van de jongere dient te worden afgegeven door een deskundige die goed inzicht heeft in de ontwikkeling van de jongere en ook beschikt over de deskundigheid die nodig is om dat te kunnen beoordelen. De behandelend arts beschikt daarover en dient ook de bevoegdheid te hebben om een verklaring af te leggen zoals bedoeld in artikel 7 van de Leerplichtwet. De aanwijzingsbevoegdheid van de gemeente die artikel 7 Leerplichtwet nu voorschrijft, kan vervallen omdat de Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg (Wet BIG) reeds uitgaat van de professionele standaarden en de bescherming regelt tegen ondeskundig en onzorgvuldig handelen van zorgverleners."

In de artikelsgewijze toelichting bij artikel V wordt er op gewezen dat bij de wijziging van de Leerplichtwet in 1971 op verzoek van de KNMG is gekozen voor een geneeskundige verklaring van een niet-behandelende arts. De KNMG wilde destijds voorkomen dat een adviesrol ten koste zou gaan van "de vertrouwensband tussen de ouders van het kind, waarvoor de vrijstelling van de leerplicht wordt gedaan, en de behandelend arts kan worden geschaad, en dat anderzijds de vigerende tekst de artsen in conflict brengt met hun beroepsgeheim."

Volgens de toelichting bij het huidige wetsvoorstel is die afweging nu in strijd met artikel 3 van het nadien ingevoerde Kinderrechtenverdrag, waarvan het eerste lid als volgt luidt:

"Bij alle maatregelen betreffende kinderen, ongeacht of deze worden genomen door openbare of particuliere instellingen voor maatschappelijk welzijn of door rechterlijke instanties, bestuurlijke autoriteiten of wetgevende lichamen, vormen de belangen van het kind de eerste overweging."

Volgens de toelichting is het in het belang van het kind dat een geneeskundige verklaring over de ontwikkeling en ontwikkelingsmogelijkheden van het kind, bedoeld om een vrijstelling te verkrijgen van de leerplicht, door de behandelend arts wordt opgesteld en verstrekt omdat die vaak al langer betrokken is bij het kind en over de voor die beoordeling vereiste deskundigheid beschikt.

De KNMG ziet dat anders en staat nog steeds achter het standpunt dat een behandelend arts geen geneeskundige verklaring afgeeft over een eigen patiënt. Deze regel geldt nog steeds als een professionele standaard voor artsen. Zie bijvoorbeeld: [Geneeskundige verklaring | KNMG](#)

Aan deze regel liggen ten minste drie redenen ten grondslag:

1. Een behandelend arts moet zich kunnen concentreren op de behandeling van zijn patiënt. Een goede vertrouwensrelatie met de patiënt is daarvoor belangrijk. Die vertrouwensrelatie kan onder druk komen te staan als een behandelend arts een voor de patiënt ongunstig oordeel geeft en er een belangenconflict ontstaat.
2. Het voorkomt dat de patiënt vanuit persoonlijke belangen niet alle informatie met de behandelend arts deelt die noodzakelijk is voor zijn behandeling en/of toewijzing van de voorziening, zoals in dit geval de vrijstelling van de leerplicht.
3. Een behandelend arts is niet altijd op de hoogte van de criteria die bepalen of een voorziening kan worden toegewezen, of de vaardigheden die nodig zijn om bepaalde dingen te doen. In dit geval is het de vraag of de behandelend arts (huisarts, psychiater) wel over de deskundigheid beschikt om te kunnen beoordelen of een patiënt een vrijstelling van de leerplicht moet krijgen omdat hij "niet in staat is of zal zijn tot ontplooiing van zijn persoonlijkheid, talenten en geestelijke en lichamelijke vermogens". Het is daarom ook in het belang van het kind (de patiënt) dat de arts die de geneeskundige verklaring afgeeft, goed weet welke zaken wel en niet van belang zijn voor de beoordeling.

De KNMG is van mening dat het meer in overeenstemming is met de huidige professionele standaard als een behandelend arts, met toestemming van de jongere/diens ouders, vragen beantwoordt door feitelijke medische informatie te verstrekken, waarna een onafhankelijke arts, die wel de deskundigheid heeft om te

beoordelen of op grond daarvan een vrijstelling van de leerplicht moet worden verleend, een oordeel of advies afgeeft.

Die onafhankelijke arts kan een jeugdarts zijn. De jeugdarts kan voor het opstellen van de geneeskundige verklaring ook nader overleg plegen met de behandelend arts over de ontplooiingsmogelijkheden van het kind. Een dergelijke procedure past volgens de KNMG ook goed bij de versterking van de rol van de jeugdarts: "om het sociale, pedagogische en fysieke milieu van de jeugdige op school te beoordelen en de betrokken gemeenten, dankzij de meldplicht bij de jeugdarts, in staat worden gesteld om adequate maatregelen te formuleren ter beïnvloeding van gezondheidsbedreigingen voor de leerling op school en deze, indien nodig dwingend, in te brengen in het op overeenstemming gericht overleg over het ondersteuningsplan van de samenwerkingsverbanden", zoals in de toelichting (pag. 9) nadrukkelijk wordt vermeld. De KNMG ziet niet in hoe een dergelijk procedure waarbij de jeugdarts wordt geïnformeerd door een behandelend arts, waarna de jeugdarts de verklaring afgeeft, in strijd is met de belangen van de jongeren.

Het argument "omdat de Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg (Wet BIG) reeds uitgaat van de professionele standaarden en de bescherming regelt tegen ondeskundig en onzorgvuldig handelen van zorgverleners", overtuigt niet. Door in de wet op te nemen dat een behandelend arts een geneeskundig oordeel over zijn patiënt mag afgeven, worden artsen op het verkeerde been gezet. De professionele standaard is nu juist dat behandelende artsen geen geneeskundige verklaringen of oordelen over hun eigen patiënten afgeven.

Om bovenstaande redenen heeft de artsenfederatie KNMG ernstige bezwaren tegen het voorstel om geneeskundige verklaringen door behandelende artsen te laten verstrekken.

Met vriendelijke groeten,

René Héman, arts M&G, bedrijfsarts
Voorzitter Artsenfederatie KNMG